

Molens van Zuidoost Utrecht

Fietsroute van 37 km • knooppunten en deels routebeschrijving

Korenmolens maalden eeuwenlang het graan voor het dagelijks brood. Al even lang bepalen ze het silhouet van vele stadjes in de provincie Utrecht. Tijdens deze tocht fiets je langs vijf korenmolens, over de Utrechtse Heuvelrug en langs de uiterwaarden van de Nederrijn.

Start- en eindpunt:

De Nieuwe Molen, Mulderslaan 3, 3905 GA in Veenendaal.

Parkeren

In de omgeving van De Nieuwe Molen is weinig parkeergelegenheid. Op ca. 300 meter ligt parkeergarage De Scheepjeshof.

Openbaar Vervoer

Met eigen fiets of de OV-fiets is de route te starten op NS-station Veenendaal-West.

Afkortingen in de routebeschrijving:

RA = rechtsaf

LA = linksaf

RD = rechtdoor

A. De Nieuwe Molen

De Nieuwe Molen was oorspronkelijk een houten standerkorenmolen. Vanwege de slechte windvang is deze in 1911 vervangen door de huidige ronde stenen stellingmolen. Dit is een hoge windmolen met een galerij of stelling die boven de bebouwing uit nog wind kon vangen.

Na de Tweede Wereldoorlog ging het op en af met de molen. Sinds 1968 houden vrijwillige molenaars de molen draaiende. De molen maalt graan voor een bakker in Bennekom en voor veevoer. In de winkel kun je ook molenproducten kopen, zoals bloem, pannenkoekenmeel en kruidkoekmix. De opbrengst komt ten goede aan het onderhoud van de molen. De molen is in beheer van Utrechts Landschap.

Op zaterdagen is de molen vanbinnen te bekijken. Vrijwilligers vertellen graag over de werking van het eeuwenoude werktuig.

Openingstijden:

Molen: zaterdag 10.00 – 16.00 uur.

Winkel: zaterdag 10.00 – 13.00 uur.

www.denieuwemolen.nl

Route:

➔ Als je op de Mulderslaan met je rug naar de molen staat ga je LA. De weg is doodlopend voor auto's, maar niet voor fietsen. Op de Nieuweweg ga je RA en fiets je door naar molen De Vriendschap (huisnummer 109, aan de linkerkant van de weg).

B. Molen De Vriendschap

In 1563 werd hier vlakbij (Utrechts grondgebied) de Oude (Stichtse) Molen gebouwd. Om concurrentie tegen te gaan, mocht binnen een straal van een halve mijl (1000 meter) geen andere molen komen. Gelderland trok zich daar niets van aan en gaf toestemming om een molen te bouwen pal over de grens van beide provincies. Dit werd De Nieuwe Molen.

In 1872 is de Oude Molen vervangen door Molen De Vriendschap, die iets verderop werd gebouwd. Molen De Vriendschap is een houten achtkante korenmolen met een rietdek. Bijzonder is de vierkante stenen onderbouw, waarin lange tijd ook de molenaarswoning was ondergebracht.

Open: woensdag 13.00 – 16.00 uur en zaterdag 10.00 – 16.00 uur.

www.molen-devriendschap.nl

→ Fiets terug over de Nieuweweg richting de Nieuwe Molen en volg vanaf hier knooppunt 59. Volg daarna de knooppunten: 46 – 44 – 43 – 42 – 65

C. Amerongse Bos

Dit is één van de oudste bossen van de Utrechtse Heuvelrug: de kasteelheren van Kasteel Amerongen legden het bos in 1750 aan om er te kunnen jagen en recreëren. Het is een rijk en afwisselend bos met loof- en naaldbomen van verschillende leeftijden. In oude holle bomen brengen vleermuizen, spechten en boomkruipers hun jongen groot. Het bos is grotendeels in beheer van Utrechts Landschap.

→ Volg knooppunt 17 tot je langs de Veenseweg aan je rechterhand Informatiecentrum Tabaksschuur Amerongen ziet liggen.

D. Informatiecentrum

De warme zuidhelling van de Utrechtse Heuvelrug bleek in de zeventiende eeuw uitermate geschikt voor tabaksteelt. De tabaksbladeren werden te drogen gehangen in speciale schuren. In deze omgeving staan nog verschillende monumentale tabaksschuren. In de Tabaksschuur aan de Veenseweg 8 zit een informatiecentrum van Utrechts Landschap. Je kunt er terecht voor informatie, wandel- en fietsroutes, kinderroutes en een kopje koffie of thee.

Open: woensdag, zaterdag en zondag 13.00 – 16.00 uur.

→ Vervolg je weg op de Veenseweg. Op de N225 RA richting Leersum. Blijf deze weg volgen tot de Pr. Christinalaan (rechts). Hier LA, de Molenstraat in. Op de hoek met de Jhr. Van de Boschstraat staat Molen Maallust.

E. Molen Maallust

Molen Maallust is een stenen beltkorenmolen. De belt is een kunstmatige heuvel rond de voet van de molen, waardoor deze meer wind kan vangen. Via een doorgang in de belt konden paard en wagen naar binnen om goederen te laden en lossen. Molen Maallust

is de enige beltkorenmolen in de provincie Utrecht.

In 1938 werd de molen ontdaan van zijn wieken en kap. Om plaats te maken voor huizen werd Maallust in 2007 veertig meter verplaatst. Inmiddels is de molen gerestaureerd en kan hij weer draaien en malen. Molen Maallust is in beheer van Utrechts Landschap.

Open: zaterdag 10.00 tot 16.00 uur.
www.molenmaallust.nl

→ Molenstraat verder volgen. Deze gaat over in de Rijnstraat. Deze blijven volgen tot tabaksschuur. Hier LA (Kersweg) en aan het eind RA (Donkerstraat). Bij Rijndijk LA naar knooppunt 17. Volg vanaf hier de bordjes naar knooppunt 65, maar let op: op het punt waar de route linksaf de Veenseweg op gaat, fiets je verder langs de N225 richting Elst.

F. Kasteel Amerongen

De geschiedenis van het statige kasteel gaat terug tot het jaar 1286 toen de Hollandse graaf Floris V toestemming gaf om 'een Huys te doen timmeren'. In de loop der eeuwen werd dit Huys uitgebreid van verdedigbare woontoren tot een kasteel met torens. Het kasteel werd in de vroege jaren meerdere malen verwoest en weer herbouwd. Het huidige kasteel is gebouwd in 1680 en is te bezichtigen. www.kasteelamerongen.nl

G. Tabaksteeltmuseum

Het Tabaksteeltmuseum laat het verleden van de tabaksteelt in deze omgeving herleven. www.tabaksteeltmuseum.nl

→ Bij de rotonde naar het sportpark de Burgwal, kun je rechts tussen de bomen naar een uitzichttoren wandelen. Vanaf daar heb je een prachtig uitzicht over de Amerongse Bovenpolder en Kasteel Amerongen.

H. Amerongse Bovenpolder

Dit natuurgebied in de uiterwaarden van de Nederrijn bestaat uit ruig grasland, riet- en wilgenstruweel, een kwelgeul, een kwelmoeras en een overgangszone van

moeras naar Heuvelrugbos. Het is een aantrekkelijk leefgebied voor divers planten (slangenlook) en dieren (bever, lepelaar, kluut en zelfs zeearend). De Amerongse Bovenpolder speelt een belangrijke rol binnen het Europese netwerk aan natuurgebieden. Daarom is het aangewezen als Natura 2000-gebied. Het gebied is in beheer van Utrechts Landschap.

→ Vlak na naambordje van Elst langs de N255 bij 't Pannenkoekhuis RA (Molenweg). Aan het einde LA (De Oude Weg).

I. Molen 't Wissel

Molen 't Wissel is een stenen grondzeiler uit 1855. De naam komt van de trambaan die in de negentiende eeuw van Utrecht via Rhenen naar Arnhem liep. In de buurt van de molen was een wisselplaats.

De korenmolen maalde tot 1930 op de wind. Daarna nam een elektrische maalderij het werk over. De molen is sindsdien vaak gerestaureerd. In 2005 en 2009 heeft Utrechts Landschap de molen gerestaureerd. Als de molen draait (vaak op zaterdag, let op de blauwe wimpel) is hij vanbinnen te bezichtigen.

→ Vervolg De Oude Weg langs de molen verder tot de N255. Blijf hier het fietspad rechts volgen door Elst heen. Halverwege Elst kun je de knooppuntenroute weer oppakken.

→ Volg de knooppunten:
41 – 40 – 37 – 36 – 52 – 32

J. Plantage Willem III

In dit prachtige gebied liggen diverse sneeuwsmeltwaterdalen (sandr) uit de laatste ijstijd. Begrazing door halfwilde Galloways, koniks en damherten zorgt voor een halfopen landschap met schraalgrasland, boomgroepen en struwelen.

Het noordelijke deel bestaat uit struikheide met vliegdennen en struweel. Plantage Willem III dankt zijn naam aan de tabaksplantage die hier vroeger was. In het gebied liggen ook een aantal grafheuvels uit de bronstijd. Plantage Willem III is in beheer van Utrechts Landschap.

K. Palmerswaard

Deze uiterwaard is in 2016 heringericht om de natuur verder te laten ontwikkelen en voor de waterveiligheid. Langs de steilrand zijn poelen aangelegd en er werd een nevengeul gegraven die aantakt op de Nederrijn.

In de poelen komt schoon kwelwater omhoog en leeft de kamsalamander. In de nevengeul zwemmen vissen als de winde, sneep en serpeling. In de voormalige putten leeft de poelkikker, ringslang, zeelt en rietvoorn. Ook de bever laat regelmatig sporen achter in de Palmerswaard. Het gebied is in beheer van Utrechts Landschap.

L. Binnenmolen

De Binnenmolen bepaalt samen met de Cuneratoren het aanzicht van Rhenen. De stelling van de molen biedt zelf weer een prachtig uitzicht over het stadje en de Nederrijn met de uiterwaarden. De molen is in 1893 gebouwd op de plek van zijn voorganger, op de noordelijke stadsmuur van Rhenen. De molen is in beheer van Utrechts Landschap en bewoond. Hij is alleen op bijzondere dagen open voor publiek.

M. Grebbeberg

De Grebbeberg vormt het abrupte einde van de Utrechtse Heuvelrug. Deze stuwwal is 150.000 jaar geleden ontstaan doordat het landijs alles wat hij tegenkwam voor zich uitduwde. Toen het ijs smolt, bleef dat opgestuwde materiaal als stuwwal achter. Onderlangs de Grebbeberg loopt een steilrand, die is ontstaan doordat de rivier duizenden jaren lang het zand en grind van de stuwwal heeft weggespoeld.

Langs de steile helling groeien sleedoorn, hazelaar, besanjelier en tripmadam. In het voorjaar steken ringslangen het fietspad over naar de Blauwe Kamer (rechts). Zowel de Blauwe Kamer als de Grebbeberg zijn in beheer van Utrechts Landschap.

N. Blauwe Kamer

Een bezoek aan de Blauwe Kamer en het informatiecentrum is zeker de moeite waard. In dit natuurgebied heeft de Nederrijn vrij spel. De zomerdijk is in 1992 afgegraven, zodat het gebied regelmatig overstroomt.

Hierdoor is de natuur voortdurend in beweging. Bloemrijke graslanden met kattendoorn wisselen af met moerassen, wilgenbos en meidoornstruwelen. In het gebied broeden ruim 200 vogelsoorten. Een vogelkijkhut biedt uitzicht over het vogelrustgebied waar lepelaars, talingen, kwartelkoningen en steltlopers zich laten zien.

Openingstijden infocentrum:
Dinsdag t/m vrijdag 14.00 tot 16.00 uur
Zaterdag en zondag 13.00 tot 16.00 uur

➔ Volg de knooppunten: 31 – 11 – 26 – 27 – 25 – 45 – 81 – 59 – 58. Vlak na knooppunt 59 fietst u weer langs het beginpunt van de route: De Nieuwe Molen

O. Binnenveld

Het Binnenveld is een agrarisch cultuurlandschap. Aan weerszijden van het Valleikanaal liggen natuurgebieden, zoals de Hel en Blauwe Hel, de Bennekomse Meent en Hooilanden. Het gebied is van groot belang voor de weidevogels en als stiltegebied.

Voor toekomstige generaties

We hopen dat je geniet van je deze fietstocht door het prachtige Utrechtse landschap. Vind je het belangrijk dat Utrechtse natuur en erfgoed voor de toekomst behouden blijft?

Doe mee en kijk op

www.utrechtslandschap.nl.

© Utrechts Landschap
Maart 2021